

Σεβασμιώτατε, Θεοφιλέστατε, σεβαστοί πατέρες, κυρίες και κύριοι, συναδέλφισσες και συνάδελφοι, και αγαπητοί μαθητές-αγαπητές μαθήτριες,

Οι τρεις μελίρρυτοι ποταμοί της σοφίας που σήμερα προσπαθούμε να τιμήσουμε δε χωρούν στις τελετές μας. Η ύπαρξη των Τριών Ιεραρχών είναι πέρα από την κατανόηση των αξιών που είναι εγγενείς στη σύγχρονη, απρόσωπη και υλιστική κουλτούρα μας, ειδικά όταν επανεκτιμώνται μέσα από το πρίσμα του εκπαιδευτικού μας συστήματος, που τους θεωρεί ως αξιότιμους προστάτες του.

Η αποστασιοποιημένη ατμόσφαιρα του σχολείου, ο απρόσωπος χαρακτήρας των αλληλεπιδράσεων, το αδιάκοπο κυνηγητό για υψηλούς βαθμούς, η ασφυκτική απαίτηση να καλυφθεί όλο το περιεχόμενο της ύλης και ο συνεχής έλεγχος που επιβάλλει το εκπαιδευτικό σύστημα – μέσα στον κόσμο των ενηλίκων που προετοιμάζονται οι μαθητές να εισέλθουν — αποκλίνουν σημαντικά από το ασκητικό πνεύμα των Ιεραρχών. Κατά την άποψή μου, οι τρεις Πατέρες είναι απλώς εκτός ύλης...

Τρεις πατέρες της Εκκλησίας - τρία διακεκριμένα άτομα, καταγόμενα από εξέχουσες οικογένειες - κοινωνικά, οικονομικά και εκπαιδευτικά. Διέθεταν ένα αξιοθαύμαστο επίπεδο εκπαίδευσης και πολιτιστικής γνώσης που συνεχίζει να εκπλήσσει ακόμη και σήμερα. Παρακολουθώντας τα καλύτερα σχολεία και μαθαίνοντας από τους πιο αξιόλογους δασκάλους της εποχής τους, εξερεύνησαν όλες τις σύγχρονες επιστήμες, συμπεριλαμβανομένων της ρητορικής, της φιλοσοφίας, της θεολογίας, των μαθηματικών, της φυσικής, της μετεωρολογίας, της γεωλογίας, της αστρονομίας, της γεωμετρίας και της ιατρικής.

Στο απόγειο της σταδιοδρομίας τους, εγκαταλείπουν τα πάντα: αξιόλογους ρόλους διδασκαλίας, κερδοφόρες θέσεις στη νομική και τη ρητορική, και φημισμένους εκκλησιαστικούς τίτλους. Απορρίπτουν τη γοητεία του πλούτου, της φήμης και της εξουσίας. Επιλέγοντας τις πιο σκληρές πρακτικές, αποσύρονται στην έρημο, όπου καλλιεργούν τον εσωτερικό τους εαυτό, εκτιμούν το βάθος της σύνδεσής τους με τον Θεό και εμβαθύνουν στη ζωή του Πνεύματος με δάκρυα προβληματισμού.

Επιστρέφουν ξανά στον κόσμο, ακτινοβολώντας την αγάπη τους. Μοιράζουν τα πλούτη τους στους φτωχούς, μεταμορφώνονται σε μαθητές και όχι σε δάσκαλους, αγκαλιάζοντας τα μαθήματα που αντλήθηκαν από την ταπεινοφροσύνη ανάμεσα στα βάσανα, τη θλίψη, τις στερήσεις, τους πειρασμούς και τη ζέση της ανθρωπότητας. Όχι Δεσπότες αλλά επίσκοποι και πατέρες, που τρέφουν το μυστήριο ολόκληρου του ατόμου και καθοδηγούν το «ποίμνιο» που τους εμπιστεύτηκε η Χάρη του Θεού με πράξεις ανιδιοτέλειας και ειλικρινούς προσευχής.

Και οι τρεις αντιδρούν σε μια ρηχή μορφή πνευματικότητας, έναν ακίνδυνο Χριστιανισμό, μια πίστη που συσκοτίζει την αλήθεια και μια εκκλησία που δεν

χρησιμεύει ως ο δρόμος προς την πραγματική σωτηρία και τη ζωή, αλλά ως εργαλείο για τους ισχυρούς να χειραγωγούν και να εκμεταλλεύονται άτομα και έθνη.

Οι άγιοι αυτοί Πατέρες, οι πυρσεύσαντες δια θείων δογμάτων την οικουμένην, αγωνίζονται κατά της αδικίας που υπάρχει ανάμεσα στους εφησυχασμένους χριστιανούς: «Ξέρω πολλούς», λέει ο Χρυσόστομος, «που νηστεύουν και προσεύχονται και στενάζουν, επιδεικνύοντας κάθε λογής αδάπανη ευλάβεια. Ενώ ούτε έναν οβολό δε δίνουν στους θλιμμένους. Τι όφελος τους αποφέρει η υπόλοιπη αρετή τους; Για τέτοια άτομα, η βασιλεία των ουρανών παραμένει κλειστή». Ο Γρηγόριος τονίζει περαιτέρω, «Μην απλώνετε τα χέρια σας προς τα πάνω προς τους ουρανούς, αλλά μάλλον προς τα χέρια των απόρων. Προσεγγίζοντας τους φτωχούς, έχετε πραγματικά ανέβει στα ύψη του ουρανού».

Σεβασμιώτατε,

Η πεποίθησή μου γίνεται όλο και πιο ισχυρή όπου αντί να συζητάμε για τους τρεις Ιεράρχες, πρέπει να επικεντρωθούμε στο να ακούμε τα μηνύματά τους. Τελικά, όπως αναφέρει ο Άγιος Βαρσανούφιος ο Μέγας, η ύψιστη μορφή θεολογίας συνίσταται στη γνώση σε συνδυασμό με τη σιωπή και την ελπίδα στον Θεό...

Ο Μέγας Βασίλειος αντιμετώπιζε με τόλμη τον Αυτοκράτορα Ουάλη, δηλώνοντας: «Είμαι φοβισμένος για τη δήμευση των υπαρχόντων μου, καθώς το μόνο που έχω είναι μια αλλαξιά ράσα και λίγα βιβλία. Εξορία δε γνωρίζω, γιατί στον κόσμο είμαι προσωρινός κάτοικος και όλοι οι τόποι δε με εμποδίζουν να προσεύχομαι. Όσο για τον θάνατο, τον παρακαλώ, γιατί θα με φέρει πιο γρήγορα στον Θεό μου...»

Αδύναμος από την προσπάθεια και την άσκηση, στάθηκε δίπλα σε 30.000 εξαθλιωμένα, ορφανά και υποφέροντα άτομα, που φιλοξενούνταν στην πόλη που ίδρυσε τη Βασιλειάδα. Θέτοντας τη φιλανθρωπία στο επίκεντρο της ζωής του καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, και όχι μόνο την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, που σύμφωνα με την επιβεβλημένη οπτική, προσπαθεί με κόπο λόγω των παραπανίσκιων κιλών του να εισέλθει στο τζάκι φορώντας την κόκκινη στολή του. Και όταν αυτή η φιγούρα χωρέσει στην καμινάδα της οικίας μας, αναπόφευκτα προβάλλει ο κίνδυνος να μείνει η χάρις της αγιότητάς του εκτός της καρδιάς μας...

Ερεύνησε σχεδόν όλους τους επιστημονικούς κλάδους της εποχής του. Οι διατριβές του παρουσιάζουν μια πλειάδα στοχαστών, συμπεριλαμβανομένων του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, του Πλούταρχου, του Πλωτίνου και των Στωικών φιλοσόφων. Το 370 μ.Χ., ο Βασίλειος ανήλθε στη θέση του Αρχιεπισκόπου Καισαρείας. Μέχρι τον 16ο αιώνα, τα γραπτά του άρχισαν να διδάσκονται στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού και το έργο του, «Προς τους νέους...», απέκτησε τέτοιο κοινό στη Δύση που κυκλοφόρησαν 20 εκδόσεις μέσα σε 50 χρόνια. Από το 1776, τα Άπαντά του είναι διαθέσιμα στη γερμανική γλώσσα.

Έρευνες στην επιστημονική κοινότητα δείχνουν ότι ο Βασίλειος και ο Χρυσόστομος καθιέρωσαν ένα θεμελιωδώς σύστημα δημόσιας υγείας που τελικά επεκτάθηκε σε ολόκληρη τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Το 381, μέσα στο ναό της Αγίας Αναστασίας, ο Γρηγόριος ακούστηκε να εκφωνεί τις φημισμένες πέντε θεολογικές ομιλίες που δικαιολογημένα του χάρισαν τη διάκριση του πιο σημαντικού θεολόγου της εποχής του. Ανέστησε ως όργανο του Αγίου Πνεύματος την Ορθοδοξία, στα πλαίσια των εργασιών της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου ενάντια στους αρειανούς.

Δεκαεπτά αιώνες πριν από την άνοδο του φεμινισμού, ο Γρηγόριος επέκρινε την ανισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τονίζοντας με τόλμη τους νόμους της εποχής που ευνοούσαν τους άνδρες. «Δεν δέχομαι αυτή την νομοθεσία» έλεγε. «Άνδρες ήσαν οι νομοθέτες γι' αυτό ενομοθέτησαν κατά των γυναικών».

Με συγκρατημένη προθυμία, συμφώνησε με την απόφαση του Θεοδοσίου να τον τοποθετήσει επίσημα στον Πατριαρχικό θρόνο το 381 μ.Χ. Η Β' Οικουμενική Σύνοδος τον αναγνώρισε ως Πρόεδρό της. Ωστόσο, όταν προέκυψε μια σύγκρουση μέσα στη Σύνοδο και ξέσπασε διχόνοια στην Εκκλησία, ο Γρηγόριος έδειξε την ταπεινοφροσύνη του αποχωρώντας από τον θρόνο, δίνοντας προτεραιότητα στην ειρήνη και την ενότητα της Εκκλησίας έναντι της θέσης του.

Στην καρδιά του χειμώνα, καθώς πέφτει το σούρουπο στους παγωμένους δρόμους της Αντιόχειας, άτομα που υποφέρουν από το κρύο και τις ασθένειες παραμένουν εγκλωβισμένα στα σπίτια τους. Ανάμεσα στις σκιές των σκοτεινών σοκακιών περιφέρεται ένας ρασοφόρος. Προσφέρει βοήθεια, συχνά απαρατήρητη, ενώ σε πολλές περιπτώσεις μοιράζει χρήματα. Αυτή η μορφή δεν είναι άλλη από τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο.

Υπηρέτησε ως Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, κερδίζοντας αναγνώριση για τις εξαιρετικές ποιμαντικές και φιλανθρωπικές του προσπάθειες. Με την άνοδό του στο θρόνο το 398 μ.Χ. ρευστοποίησε τους θησαυρούς και τα έπιπλα του Πατριαρχείου για την υποστήριξη φιλανθρωπικών οργανώσεων. Σταμάτησε αμέσως τη διοργάνωση πολυτελών επίσημων συμποσίων και αξιοποίησε τα χρήματα που εξοικονομήθηκαν για την παροχή ημερήσιων γευμάτων σε επτά χιλιάδες φτωχούς ανθρώπους, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται οι ξένοι και οι προσωρινοί κάτοικοι της πόλης.

Ζώντας με έναν τρόπο που είναι ταυτόχρονα λιτός και ασκητικός, κερδίζει τον θαυμασμό των απλών ατόμων ενώ ταυτόχρονα υποκινεί την περιφρόνηση των πλούσιων και ισχυρών πολεμιστών του. Δεν διστάζει να καθαιρέσει πολλούς επισκόπους που κατηγορούνται για χρηματισμό κατά την άσκηση της ιεροσύνης τους. Η αποφασιστικότητά του να ιδρύσει λεπροκομείο όχι σε ένα υποβαθμισμένο μέρος της Κωνσταντινούπολης, αλλά μάλλον στην πιο πλούσια γειτονιά λίγο έξω από την πόλη - μια περιοχή που κατοικείται από εύπορους ιδιοκτήτες γης που αντιλαμβάνονταν την οικονομική αξία των πολυτελών ακινήτων τους να μειώνεται λόγω της νέας κατασκευής - ήταν επίσης παράγοντας που οδήγησε στην τελική δίωξή

του από την αυτοκράτειρα Ευδοξία. Δέχτηκε με ταπείνωση την απόφαση της Αυτοκράτειρας, δίνοντας προτεραιότητα στην ενότητα της Εκκλησίας.

Ο Ιωάννης Χρυσόστομος νουθετεί τους πολιτικούς και κρατικούς ηγέτες, υποστηρίζοντας ότι ένας ηγεμόνας πρέπει να ξεπερνά τους άλλους όχι σε τιμές, αλλά σε αρετές.

Άριστος ψυχολόγος και εξαιρετικός παιδαγωγός, εξέτασε και διατύπωσε απαράμιλλες απόψεις σχετικά με τη σημασία της παιδαγωγικής, τους ρόλους του δασκάλου και του μαθητή, καθώς και τη δυναμική της γονικής, συζυγικής και οικογενειακής ζωής.

Οι Τρεις Ιεράρχες υπήρξαν σίγουρα πολλοί προοδευτικοί για την εποχή τους, αφήνοντας πίσω τους κληρονομίες διαρκούς σημασίας. Η κοινωνική τους θέση είναι ταυτόχρονα σύγχρονη και επαναστατική. Ο Νικόλας Μπερντιάεφ, αναμφισβήτητα ο πιο εξέχων Ρώσος στοχαστής του 20ου αιώνα, μαζί με άλλους, ισχυρίζεται: «στον Μεγάλο Βασίλειο, όπως και στον Ιωάννη Χρυσόστομο η κοινωνική αδικία, δημιούργημα της κακής διανομής του πλούτου, κριτικάρεται με τέτοια δριμύτητα που θα έκανε τον Προυντόν και τον Μαρξ να χλωμιάσουν».

Άτομα που διαθέτουν ανοιχτούς πνευματικούς ορίζοντες υπογραμμίζουν τη σημασία της αρχαίας ελληνικής παιδείας στα γραπτά τους. Απαντώντας στις απόψεις ορισμένων ακραίων και φοβισμένων χριστιανών που απορρίπτουν την κλασική εκπαίδευση, ο Γρηγόριος υποστηρίζει ότι όσοι δεν εκτιμούν την αξία της είναι «αγροίκοι και αγράμματοι». Αναφέρεται στην Αθήνα, κόμβο για τη μελέτη του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, ως τη «Χρυσή Αθήνα των Γραμμάτων».

Κατάφεραν να διαφυλάξουν την ουσία του Χριστιανισμού και του Ελληνισμού από τις φιλοσοφικές και αιρετικές ακρότητες που προσπαθούσαν να συγχωνεύσουν το ένα στοιχείο με το άλλο. Αυτό ήταν το πνεύμα των Τριών Πατέρων, οι οποίοι δε φιλοσοφούσαν αλλά θεολογούσαν. Οι Τρεις Πατέρες ενσάρκωσαν αυτό το πνεύμα, εστιάζοντας στη λατρεία, την πίστη και το κήρυγμα του Εσταυρωμένου και Αναστημένου Χριστού. Ήταν αυτοί που ως Χριστόφοροι και Χριστοκήρυκες μεταμόρφωσαν τον κόσμο.

Φιλοσοφικότερος και επιστημονικότερος ο Βασίλειος, θεολογικότερος και ποιητικότερος ο Γρηγόριος, λαμπρότερος στη χρήση του λόγου και ασυμβίβαστος ο Χρυσόστομος. Καθεμία από αυτές τις τρεις προσωπικότητες διέθετε βαθιά και παθιασμένη πίστη, αξιοσημείωτη ευγλωττία, εκτενή και επιδραστική μόρφωση, ακλόνητη δέσμευση στην Ορθοδοξία, γνήσια αγάπη για την Εκκλησία, θάρρος και παρρησία ενώπιον της εξουσίας, απεριόριστη φιλανθρωπία και άψογη αίσθηση νηφαλιότητας.

Σεβασμιώτατε,

Είναι αδύνατο να αγνοήσω μια ισχυρή αντίφαση: Σήμερα, καθώς γιορτάζουμε «τους Μεγίστους Φωστήρες της τρισηλίου Θεότητας», παρατηρούμε μια δυαδικότητα όπου, από τη μια πλευρά, η επιστημονική συνεισφορά τους αναγνωρίζεται παγκοσμίως και από την άλλη, γίνεται προσπάθεια να διακοπούν οι δεσμοί μεταξύ της ελληνικής παιδείας και της λογοτεχνίας και των Προστατών τους, παράλληλα με μια αξιοσημείωτη ιδεολογική διάκριση που εγείρει σημαντικές αμφιβολίες ακόμη και για τους Πατέρες, εν γένει της ελληνικής κοινωνίας άρα και του εκπαιδευτικού κόσμου».

Καλούμαι να μιλήσω για τους τρεις Ιεράρχες, αλλά δυσκολεύομαι να απαντήσω στο αφοπλιστικό ερώτημα των μαθητών μου. «Γιατί, Κύριε οι τρεις Ιεράρχες είναι προστάτες των Γραμμάτων και της Παιδείας μας;». Ομολογώ ότι η ψυχραιμία και οι γνώσεις μου δοκιμάστηκαν σοβαρά. Το δε κύρος και η ειλικρίνειά μου επλήγησαν ανεπανόρθωτα.

Πώς μπορώ να κοιτάξω στα μάτια σας, μαθητές μου, και να μεταφέρω ότι οι αξιόλογες προσωπικότητες της Εκπαίδευσης έχουν πάψει να είναι το επίκεντρο των εκπαιδευτικών μας στόχων; Στο μάθημα της γλώσσας, το οποίο καλλιεργεί τον άνθρωπο ως ηθική και πνευματική οντότητα, οι μαθητές του Δημοτικού δεν συναντούν ούτε ένα κείμενο για τους Τρεις Ιεράρχες. Επιπλέον, το κεφάλαιο που αναφέρεται στους Τρεις Ιεράρχες έχει απαλειφθεί από το θρησκευτικό βιβλίο που προορίζεται για την Β' Λυκείου.

Αγαπητοί μαθητές, πώς μπορώ να εκφράσω ότι ακόμη κι εγώ, που έχω οριστεί ως δάσκαλός σας για να εμψυχήσω τις αξίες της ορθόδοξης διαβίωσης και της ελληνικής κληρονομιάς, βρίσκομαι να παλεύω με τους περιορισμούς της εγκόσμιας λογικής; Παλεύω με την αδυναμία μου να δείξω με το προσωπικό μου παράδειγμα, την πρόκληση να αγκαλιάσω και να τιμήσω την ατομικότητα του κάθε ανθρώπου και τη δυσκολία να γαλουχήσω τον μαθητή ως αντανάκλαση του Θεού. Δυσκολεύομαι να μετατρέψω την έχθρα σε αγάπη και φιλία, να καλλιεργήσω πνευματική ζωή και να συμμετέχω σε τακτική εξομολόγηση και συμμετοχή στη Θεία Κοινωνία με γνήσια αφοσίωση στον Χριστό. Επιπλέον, παλεύω με τις αγωνίες και τις φιλοδοξίες που συνδέονται με την πίστη και την ελπίδα, τον φόβο των ανωτέρων μου που πηγάζει από την πνευματική υπερηφάνεια και την παρακμή της καθημερινής μου ρουτίνας σε ένα κενό θεϊκής εμπειρίας και ανάπτυξης με στόχο την επίτευξη της θέωσης.

Για να αποκαλύψουμε την αλήθεια, πρέπει πρώτα να εμπλακούμε όλοι στην αμφισβήτησή της, όπως γνωρίζουμε όσοι από εμάς την επιδιώκουμε ενεργά. Διότι ο κίνδυνος είναι προφανής ότι αυτός ο εορτασμός μπορεί να μετατραπεί σε μια απλή επίσημη επετειακή συγκέντρωση.

Μπορώ να υποστηρίξω ότι η επίκληση της προστασίας των Τριών Ιεραρχών φαίνεται και υψηλή και μάταιη υπό το φως της απαξίωσης του σχολείου. Το σημερινό εκπαιδευτικό μας σύστημα έχει εγκαταλείψει την ψυχή του παιδιού, εστιάζοντας στον

εγκέφαλό του. Κατακλύζουμε το μυαλό του παιδιού με πληροφορίες ενώ αμελούμε να γαλουχήσουμε την ψυχή του.

Ένα εκπαιδευτικό σύστημα:

- που αξιολογεί την αξία των μαθητών μας με βάση τον αριθμό των πτυχίων τους και όχι τη σημασία του χαρακτήρα τους.
- που υπερασπίζεται με σθένος τη Δάντεια επιγραφή «όποιος μπαίνει στο χώρο αυτό να αφήσει έξω κάθε χαρά της ζωής...»
- που αδυνατεί να αντιληφθεί ότι αυτό που μετρείται, δε μετράει πάντα και αυτό που πραγματικά μετράει τις περισσότερες φορές δεν μπορεί να μετρηθεί.
- που προσπαθεί να δημιουργήσει έναν επικοινωνιακό εκπαιδευτικό δεσμό εμπιστοσύνης μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών αλλά που τελικά δεν το καταφέρνει...

Το σχολείο αρνείται πεισματικά να προσαρμοστεί προς όφελος των μαθητών, αλλά προσπαθεί να διαμορφώσει τους μαθητές ώστε να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις του. Κατά συνέπεια, παρά τις αξιέπαινες προσπάθειες των εκπαιδευτικών μας -που είναι άτομα με τις δικές τους ανάγκες- αυτοί οι εκπαιδευτικοί μετατρέπονται από φορείς γνώσης και ζωής σε διεκπεραιωτές ύλης. Το περιβάλλον παραμένει αφιλόξενο και θαμπό, έχοντας μικρή εκπαιδευτική σημασία για τον μαθητή ως Άτομο και για την κοινωνία γενικότερα. Είναι παγιδευμένο σε δομές και συστήματα που εμποδίζουν τον μαθητή να εκπληρώσει τον θεμελιώδη ρόλο του, ο οποίος περιλαμβάνει την αντιμετώπιση των αναπτυξιακών και εκπαιδευτικών του αναγκών. Συχνά, χρησιμεύει ως «Προκρούστειος Κλίνη» του εκπαιδευτικού πλαισίου, που ό,τι υπολείπεται το τραβάει για να φθάσει και ό,τι περισσεύει το κόβει.

Ένα σχολείο που, ενώ τιμά τους τρεις Ιεράρχες ως προστάτες της εκπαίδευσης και της Παιδείας, απομακρύνεται διακριτικά –ίσως από φόβο– από τον συνειδητό εκκλησιασμό, την πνευματική αναζήτηση της αγιότητας και την επανορθωτική σημασία της εξομολόγησης στη ζωή των μαθητών. Η φράση «κρίση της παιδείας μας» αποτυπώνει εύστοχα ένα εκπαιδευτικό δίλημμα που έχει φτάσει πλέον σε μια κρίσιμη καμπή. Παραβλέψαμε το γεγονός ότι η αξία δεν βρίσκεται στο προσώπιο, αλλά στο Πρόσωπο. Έτσι οι νέοι άρχισαν να μαζεύουν προσώπια.

Αγαπημένοι μας μαθητές, καταλαβαίνουμε ότι οι απαιτήσεις είναι βασανιστικές και οι προσδοκίες συντριπτικές. Σε αυτά τα πολύτιμα και ευάλωτα χρόνια της παιδικής ηλικίας και της εφηβείας σας, το πνεύμα σας αισθάνεται συντετριμμένο. Βιώνουμε ολόψυχα τα συναισθήματα που εξέφρασε ο αξιότιμος παιδαγωγός, της αγάπης και του παιδαγωγικού δεσμού, Αλέξανδρος Κοσματόπουλος: «Αυτό που συχνά χαρακτηρίζεται νεανική αυθάδεια τις περισσότερες φορές δεν είναι παρά η έντονη διαμαρτύρηση μιας ψυχής που βρέθηκε πληγωμένη, καθώς μια στιγμή είδε να καταστρέφεται η ιδανική μορφή ενός ανθρώπου, του δασκάλου της, που τον πίστευε, τέλειο».

Προσφέρουμε σήμερα Παιδεία Αγάπης; Όχι. Τότε πώς θέλουμε Παιδεία Ζωής;

Τα θεμελιώδη συστατικά της γνήσιας Παιδείας, σύμφωνα με τους Τρεις Ιεράρχες, εμπεριέχουν αγάπη, ελευθερία και σεβασμό προς το άτομο. Υπογραμμίζουν ότι η προσωπικότητα του δασκάλου και η σύνδεσή του με τους μαθητές είναι καθοριστικής σημασίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ένα αποτελεσματικό περιβάλλον διδασκαλίας καλλιεργείται από μια ιδανική σχέση μεταξύ δασκάλου και μαθητή που έχει τις ρίζες της στην αγάπη και τον αμοιβαίο σεβασμό.

Για να πετύχει η εκπαίδευση, πρέπει να αντηχεί στις καρδιές των μαθητών, εμπνέοντάς τους να χαίρονται, να ονειρεύονται και να δημιουργούν. Όπως προτείνουν οι Τρεις Ιεράρχες, η εκπαίδευση θα πρέπει να είναι «δρόμος απελευθέρωσης, ωρίμανσης και όχι διαδικασία καταναγκασμού και ανελευθερίας».

Ο Χρυσόστομος βεβαιώνει ότι η «Παιδεία» αντιπροσωπεύει το ύψιστο αγαθό για την ανθρωπότητα, χαρακτηρίζοντάς την ως μυστήριο αγιότητας. Ο Γρηγόριος αναφέρεται στη διδασκαλία ως «τέχνη των τεχνών και επιστήμη των επιστημών». Ο Μέγας Βασίλειος τονίζει ότι η «διδασκαλία στην τάξη» πρέπει να προσεγγίζεται με αίσθηση ευχαρίστησης, καθώς μόνο έτσι μπορεί να επιτευχθεί η γνώση.

Σύμφωνα με τον Μέγα Βασίλειο οι δάσκαλοι, δεν δίνουν ότι έχουν, δίνουν ότι είναι! Δεν έχουν αγάπη για τους μαθητές τους. Είναι οι ίδιοι αγάπη για αυτούς...

Άλλωστε τα λόγια του σύγχρονού μας γέροντα Πορφυρίου είναι πάντα επίκαιρα: «Όποιος αγαπάει λίγο, δίνει λίγο, όποιος αγαπάει περισσότερο δίνει περισσότερο κι όποιος αγαπάει πάρα πολύ τί έχει αντάξιο να δώσει; Δίνει τον εαυτό του...»

Για να τιμήσουμε αληθινά τους Τρεις Ιεράρχες, δεν αρκεί να εκπληρώσουμε το καθήκον μας μόνο με επίσημους και επιφανειακούς εορτασμούς. Πρέπει να εμβυθύνουμε στη συνεισφορά και τη διδασκαλία τους, αλλά το πιο σημαντικό, πρέπει να προσπαθήσουμε να μιμηθούμε τη στάση ζωής τους. Αυτό μας επιτρέπει να συλλάβουμε την υπερβατική λογική που αναδεικνύει την αναγκαιότητα των συναισθημάτων μας σε σχέση με τις αντιλήψεις και τις σκέψεις μας, δίνοντάς μας τη δυνατότητα να μετέχουμε στο απόλυτο Μυστήριο του Θείας Ευχαριστίας.

Για να οραματιστούμε ένα καλύτερο μέλλον στην εκπαίδευση, είναι απαραίτητο για όλους εμάς που υπηρετούμε την εκπαίδευση να τιμήσουμε το παρελθόν μας. Οφείλουμε ευγνωμοσύνη σε όσους μας άνοιξαν ανιδιοτελώς το δρόμο, συμπεριλαμβανομένων των συναδέλφων που δεν είναι πλέον παρόντες, είτε γιατί έχουν αναχωρήσει από την επίγεια ζωή είτε έχουν αποσυρθεί από τους επαγγελματικούς τους ρόλους.

Το 1979, όταν μπήκαμε στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα η γαλλική εφημερίδα «LE MONT» έγραψε: «καλωσορίζουμε την Ελλάδα, τη χώρα της Φιλοκαλίας, τη χώρα του Βασιλείου, του Γρηγορίου, του Χρυσοστόμου». Αυτόν

περιμένει η Ευρώπη από εμάς, τον φιλόκαλο άνθρωπο, τον φίλο του καλού, τον άγιο, τον άνθρωπο που όπως έλεγε ο Χρυσόστομος: «είναι πλούσιος όχι γιατί περιβάλλεται από πολλά αγαθά και χρήματα, αλλά γιατί δεν έχει ανάγκη από τίποτε!...».

Σεβασμιώτατε,

Για αιώνες, τιμούμε τους σεβαστούς Πατέρες στους χώρους λατρείας μας, στα εκπαιδευτικά μας ιδρύματα, στους χώρους όπου τα όνειρα μας διαμορφώνονται και γίνονται πραγματικότητα αλλά και στα πανεπιστήμιά μας...

Για αιώνες, ήταν μαζί μας σε όλες τις προσπάθειές μας, σε κάθε φιλοδοξία μας, που αντικατοπτρίζεται στα χαμόγελα που μοιραζόμαστε με τους άλλους και στα δάκρυα που ρέουν από τα μάτια μας. Μας οδηγούν, στις ανάγκες μας... Όχι μόνο αυτό! Η καθοδήγησή τους προέρχεται από την αγάπη, την πίστη και την υπομονή — όχι απλώς ως ένδειξη ευαλωτότητας ή άμυνας, αλλά κυρίως ως μέσο προσδοκίας, προσευχής, επαγρύπνησης και προσμονής για την πραγματοποίηση του θελήματος του Πανάγαθου Θεού.

Ποιος, αλήθεια, γιορτάζει και γιατί σήμερα; Αυτή η ερώτηση αξίζει να απαντηθεί. Όμως, όχι τώρα, όχι εδώ. Η απάντηση είναι προσωπική και θα δοθεί στον καθένα χωριστά καθώς θα κρατά στη χούφτα το αντίδωρο και θα πάρει το δρόμο της επιστροφής για το σχολείο του. Άραγε θα νιώσουμε φέτος ότι μας απλώνουν το χέρι;

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ!